

Závislá práca – Pozor na nelegálne zamestnávanie!

Mgr. Kamil Košík

POJEM ZÁVISLÁ PRÁCA

Legálnu definíciu závislej práce obsahuje ust. § 1 ods. 2 Zákonníka práce, podľa ktorej je to práca vykonávaná:

1. vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca,
2. osobne zamestnancom pre zamestnávateľa,
3. podľa pokynov zamestnávateľa,
4. v mene zamestnávateľa,
5. v pracovnom čase určenom zamestnávateľom.

Jedná sa o tzv. pozitívne vymedzenie pojmu závislej práce. Negatívne vymedzenie pojmu závislej práce obsahuje Zákonník práce v ust. § 1 ods. 3, ktoré stanovuje, že **závislá práca nemôže byť vykonávaná v zmluvnom občianskoprávnom vzťahu alebo v zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu** podľa osobitných predpisov.

NELEGÁLNA PRÁCA

- týka sa **fyzických osôb** (zamestnancov) a je to priestupok,
- formy nelegálnej práce sú upravené v § 2 zákona č. 82/2005 Z. z., pričom v prípade nelegálnej práce poznáme jej dve formy,
- výkon závislej práce fyzickej osoby pre, právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom
- A) a nemá založený pracovnoprávny alebo štátnozamestnanecký pomer v predpísanej **písomnej forme**,
- alebo
- B) ak táto fyzická osoba je štátny príslušník krajiny a nie sú splnené podmienky na jej zamestnávanie podľa zákona o službách zamestnanosti.

NELEGÁLNE ZAMESTNÁVANIE

- týka sa **právnických osôb alebo fyzických osôb, podnikateľov** (zamestnávateľov) a
- vo výnimočnom prípade **aj fyzických osôb** (nelegálne zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa na území SR zdržiavajú v rozpore s osobitným predpisom),
- uplatňuje sa bez ohľadu na zavinenie (tzv. **objektívna zodpovednosť**) to znamená, že nie je možné zbaviť sa zodpovednosti a neposudzuje sa, či k porušeniu povinnosti došlo na základe zavineného úmyselného alebo nedbanlivostného konania páchatelia. Okolnosti ospravedlňujúce, resp. vysvetľujúce nesplnenie povinnosti (napr. chyba účtovníčky, pozabudnutie zamestnanca, nevedomosť a pod.) nemajú právny význam pri otázke zodpovednosti za toto porušenie. Môžu byť brané v úvahu len v prípade posudzovania výšky navrhnutia (uloženia) pokuty.
- formy nelegálneho zamestnávania sú upravené v ustanovení § 2 zákona č. 82/2005 Z. z., pričom v prípade nelegálneho zamestnávania je to odsek 2 a 3 so štyrmi skutkovými podstatami (pozitívne vymedzenie),

Závislá práca – Pozor na nelegálne zamestnávanie!

S účinnosťou od 1. januára 2020:

- Nelegálna práca **nie je** práca, ktorú pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom, alebo pre právnickú osobu, ktorá je spoločnosťou s ručením obmedzeným a ktorá má najviac jedného spoločníka, ktorý je fyzickou osobou, vykonáva príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel tejto fyzickej osoby alebo tohto spoločníka, ak tento príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel je dôchodkovo poistený, je poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov alebo je žiakom alebo študentom do 26 rokov veku.
- Nelegálne zamestnávanie **nie je**, ak pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom, alebo pre právnickú osobu, ktorá je spoločnosťou s ručením obmedzeným a ktorá má najviac jedného spoločníka, ktorý je fyzickou osobou, vykonáva prácu príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel tejto fyzickej osoby alebo tohto spoločníka, ak tento príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel je dôchodkovo poistený, je poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov alebo je žiakom alebo študentom do 26 rokov veku.

NELEGÁLNE ZAMESTNÁVANIE BEZ ZALOŽENÉHO PRACOVNOPRÁVNEHO VZŤAHU

- skutková podstata tohto správneho deliktu spočíva vo využívaní závislej práce fyzickej osoby, s ktorou tento zamestnávateľ nemá založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu.
- založenie pracovnoprávneho vzťahu podľa osobitného predpisu, predstavuje založenie takéhoto právneho vzťahu pracovnou zmluvou medzi zamestnávateľom a zamestnancom, prípadne niektorou z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru v zmysle Zákonníka práce v **písomnej forme.**
- založenie štátnozamestnaneckého pomeru predstavuje založenie takéhoto právneho vzťahu prostredníctvom služobnej zmluvy v zmysle zákona o štátnej službe.

NELEGÁLNE ZAMESTNÁVANIE BEZ ZALOŽENÉHO PRACOVNOPRÁVNEHO VZŤAHU

V prípade tohto typu nelegálneho zamestnávania možno hovoriť o jeho dvoch základných formách výskytu v praxi.

- **Prvou formou** je nelegálne zamestnávanie bez existencie akejkoľvek písomnej zmluvy medzi zamestnancom a zamestnávateľom, ide o tzv. bezzmluvnú prácu (pracovnoprávny vzťah uzatvorený konkludentne).
- **Druhou formou** je nelegálne zamestnávanie spočívajúce vo využívaní závislej práce, kedy má zamestnanec so zamestnávateľom formálne písomne založený iný právny vzťah (napr. obchodnoprávny), ktorým dochádza k zastretiu pracovnoprávneho vzťahu. Najčastejšie sú v týchto prípadoch zneužívané zmluvy o dielo prípadne mandátne zmluvy uzatvárané podľa obchodného, prípadne občianskeho zákonníka. Výnimkou nie sú ani zmluvy o dobrovoľníctve v zmysle zákona o dobrovoľníctve.

NELEGÁLNE ZAMESTNÁVANIE BEZ ZALOŽENÉHO PRACOVNOPRÁVNEHO VZŤAHU

- Cieľom právnej úpravy tohto typu nelegálneho zamestnávania je zlepšiť postavenie zamestnancov vykonávajúcich prácu v pracovnoprávnom vzťahu alebo štátnozamestnaneckom pomere.
- Práve pracovná, resp. štátnozamestnanecká zmluva v písomnej forme predstavuje **zhmotnenie zásady právnej istoty v pracovnoprávných vzťahoch** s cieľom podporiť ochranu práv zamestnancov.

NELEGÁLNE ZAMESTNÁVANIE SÚVISIACE S PLNENÍM PRIHLASOVACEJ POVINNOSTI VOČI SOCIÁLNEJ POISŤOVNI

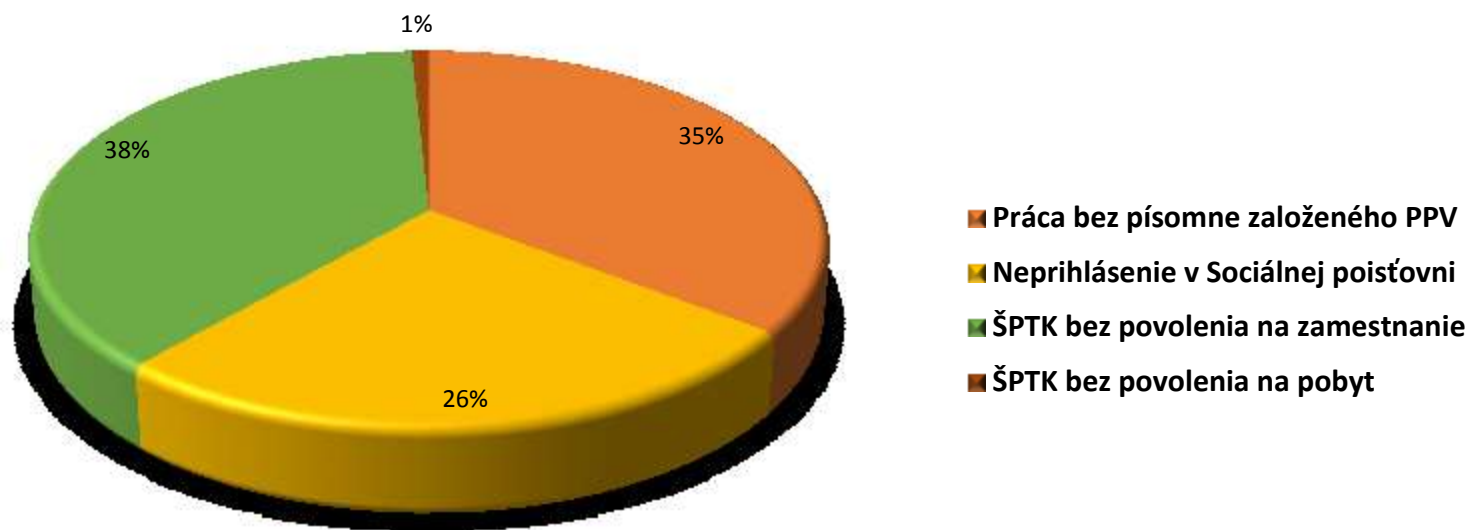
- existencia logickej nadväznosti medzi nelegálnym zamestnávaním vo forme využívania závislej práce bez založeného pracovnoprávneho vzťahu,
- v súčasnosti na základe historického vývoja predstavuje táto forma nelegálneho zamestnávania kombináciu jej viacerých predchádzajúcich verzií právnych úprav, pričom postihuje situáciu kedy:

zamestnanci reálne vykonávajúci závislú prácu pre zamestnávateľa so založeným pracovnoprávnym vzťahom alebo štátnozamestnaneckým pomerom podľa osobitného predpisu a nie sú prihlásení do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra.

NELEGÁLNE ZAMESTNÁVANIE SÚVISIACE S PLNENÍM PRIHLASOVACEJ POVINNOSTI VOČI SOCIÁLNEJ POISŤOVNI

- zamestnávateľ teda môže prihlásiť zamestnanca do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia Sociálnej poisťovne aj neskôr ako začne zamestnanec vykonávať činnosť, avšak môže tak urobiť maximálne **do siedmych dní**. Uvedené **neplatí ak u zamestnávateľa začne pred uplynutím siedmych dní výkon kontroly nelegálneho zamestnávania** niektorým z kontrolných orgánov uvedených v zákone č. 82/2005 Z. z. o NP a NZ,
- skutková podstata tohto správneho deliktu vychádza z povinnosti vyplývajúcej zamestnávateľom zo zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení,
- v zmysle tohto ustanovenia zákona o sociálnom poistení je zamestnávateľ povinný prihlásiť zamestnanca do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca,

Štatistika nelegálneho zamestnávania v SR v roku 2020*

* počet nelegálne zamestnávaných osôb od 1. januára do 18. septembra 2020 (celkovo 1 113 osôb)

Závislá práca – Pozor na nelegálne zamestnávanie!

European Platform
tackling undeclared work

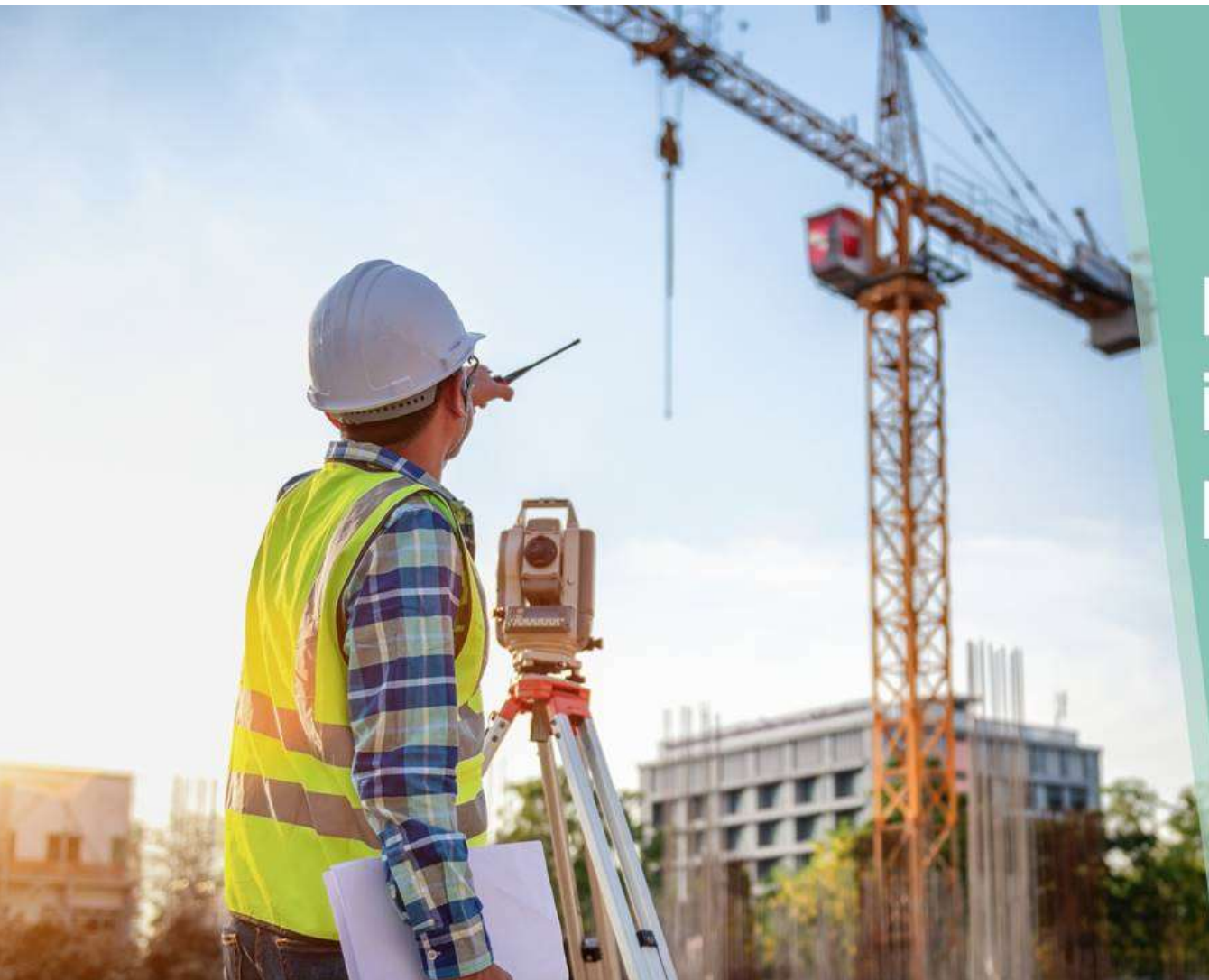
Spravodlivé podmienky v práci = výhra pre všetkých.

Nenechajte sa pripraviť o
platenú dovolenku, či
nemocenskú – uistite sa, či je
vaša práca deklarovaná.

#EU4FairWork

SANKCIE ZA NELEGÁLNU PRÁCU

- možnosť uložiť pokutu za priestupok nelegálnej práce (do sumy **331** eur),
- vyradenie z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom zistenia (rozhoduje príslušný úrad práce),
- administratívne vyhostenie štátneho príslušníka tretej krajiny (fakultatívne a rozhoduje o ňom príslušný policajný útvar).

European Platform
tackling undeclared work

FAIR PLAY na ihrisku aj na pracovisku

Dobré meno môžete získať, ale tiež rýchlo stratiť. Propagujte legálnu prácu a legálne zamestnávanie nielen medzi svojimi zamestnancami ale aj medzi vašimi obchodnými partnermi.

#EU4FairWork

SANKCIE ZA NELEGÁLNE ZAMESTNÁVANIE

- **povinnosť uložiť pokutu** v sume od 2 000 eur do 200 000 eur, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 eur,
- **zápis v centrálnom verejne prístupnom zozname** fyzických osôb a právnických osôb, ktoré v predchádzajúcich piatich rokoch porušili zákaz nelegálneho zamestnávania, s uvedením ich obchodného mena, miesta podnikania fyzickej osoby a sídla právnickej osoby, identifikačného čísla, dátumu zistenia porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania a dátumu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o uložení pokuty (<https://www.ip.gov.sk/app/registerNZ/>),
- **nevydanie potvrdenia** na účely preukázania splnenia podmienok podľa osobitného predpisu o tom, že ku dňu požiadania nebolo zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania (vplyv na dotácie, pomoc a podporu od štátu, eurofondy, verejné obstarávanie atď.),

SANKCIE ZA NELEGÁLNE ZAMESTNÁVANIE

NÁRODNÝ
INŠPEKTORÁT
PRÁCE

Zoznam fyzických osôb a právnických osôb, ktoré porušili zákaz nelegálneho zamestnávania (Zákon č. 82/2005 Z. z.)

Aktualizácia údajov inšpekcie práce 20.5.2019, Aktualizácia údajov ÚPSVaR 20.5.2019

IČO

Obchodné meno

Kraj

Filtrovat'

Závislá práca – Pozor na nelegálne zamestnávanie!

SANKCIE ZA NELEGÁLNE ZAMESTNÁVANIE

- povinnosť inšpektorátu práce oznámiť na **účely zrušenia živnostenského oprávnenia** príslušnému živnostenskému úradu opakované porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania,
- hrozba zrušenia povolenia na vykonávanie činnosti **agentúry dočasného zamestnávania**
- v prípade nelegálneho zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín aj
 - povinnosti podľa § 7a zákona č. 82/2005 Z. z. (**dodatočné platby**),
 - hrozba trestného stíhania pre trestné činy **Obchodovania s ľuďmi** (§ 179 TZ), **Neoprávneného zamestnávania** (§ 251a TZ) a **Prevádzachstva** (§ 355 TZ)

Závislá práca – Pozor na nelegálne zamestnávanie!

Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, **nesmie prijať prácu alebo službu**, ktorú jej na základe zmluvy dodáva alebo poskytuje právnická osoba alebo fyzická osoba (poskytovateľ služby) prostredníctvom fyzickej osoby, ktorú nelegálne zamestnáva, ak ide

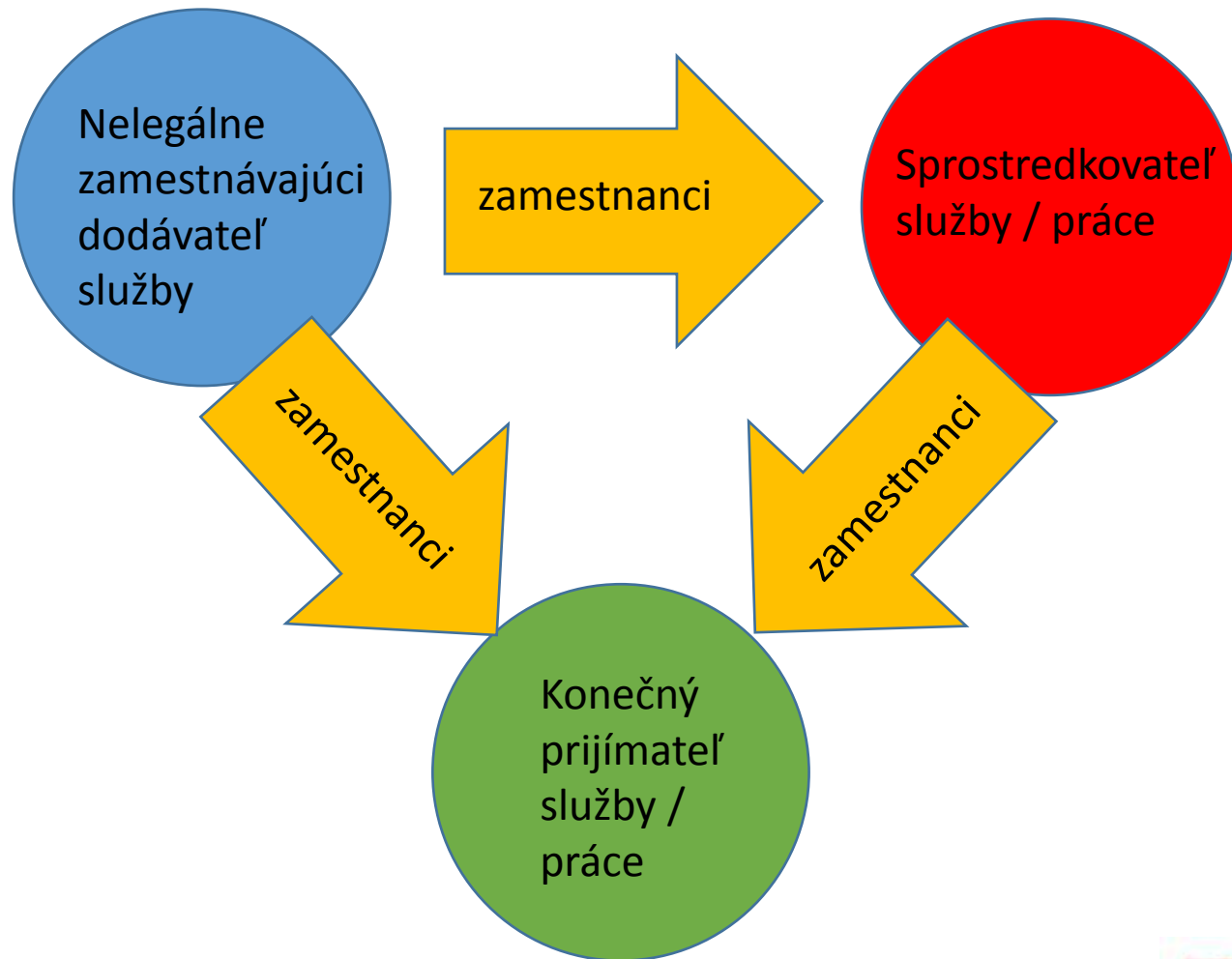
- cezhraničné poskytovanie služby po dobu presahujúcu päť dní v období 12 mesiacov od prvého poskytnutia služby alebo
- o vnútroštátnu dodávku práce (t. j. dočasné pridelenie) alebo cezhraničnú dodávku práce.

Zakotvenie definície práce od 01. 01. 2018:

Dodávka práce na účely tohto zákona je

- vnútroštátna dodávka práce, ktorou je dočasné pridelenie fyzickej osoby na výkon práce podľa osobitného predpisu,
- cezhraničná dodávka práce, ktorou je
 1. dočasné pridelenie fyzickej osoby z iného štátu ako Slovenskej republiky na výkon práce k užívateľskému zamestnávateľovi na území Slovenskej republiky,
 2. vyslanie fyzickej osoby z iného štátu ako Slovenskej republiky na územie Slovenskej republiky uskutočnené medzi ovládajúcou osobou a ovládanou osobou alebo medzi ovládanými osobami.“

ZÁKAZ PRIJATIA SLUŽBY / PRÁCE

Závislá práca – Pozor na nelegálne zamestnávanie!

Ďakujem za pozornosť